

LIBERTATEA

Abonamentul:

*reţul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Foaia de glume „Bobirnaci” şi broşurile „Spicuri Economice”, pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie naţională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL.

Inserţiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxa

Inserţiunile ca şi abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

Francisc Ferdinand d'Este Moştenitorul Tronului Austroungar, — şi soţia sa SOFIA de CHOTTEK, **ucişii în Seraievo (Bosnia)** de doi fînări sîrbi, cu o bombă de di- namită şi cu focuri de revolver!

Ieri, Duminecă după amiazi, pe la orele 4, s'a lăţit şi în oraşul nostru ştirea grozavă, căreia nimenea nu voiă să-i dea crezămînt, că Moştenitorul tronului Împărăţiei noastre Austroungare, Alteţa Sa imperială şi regală Francisc Ferdinand, A FOST UCIS ÎN BOSNIA DIMPREUNĂ CU SOŢIA SA! Alteţele Lor se aflau în Bosnia la marile manevre ale Corpurilor de armată 15 şi 16, ce se făceau aci.

Nime nu voiă să creadă fioroasa ştire şi o luau drept vre-o scor-nitură, ce vrea să facă lumea nebună. Sara pe la 7 însă au sosit telegramele alor vre-o trei foi mari din Pesta, cari îşi vestesc pe vînzătorii lor de aici, că e adevărat: şi Principele de Coroană, şi soţia sa Principesa, au fost ucîşi în un atentat (atac neaşteptat) cu bombă de dinamită şi de revolver!

Atentatul s'a întîmplat la orele 9 dimineaţa. Se încheiase manevrele şi în Seraievo (capitala Bosniei) se arangeaseră sărbări în onoarea Moştenitorului, locţiitorul Impăratului.

Moştenitorul şi soţia au mers la biserica-catedrală şi au ascultat slujba Dzeească, apoi ieşind s'au pus în trăsuri să plece spre locul sărbărilor şi prînzul de gală. Cînd s'au aşezat în trăsura, iaca spre Moştenitor zboară un obiect sclipicios care îl atinge în laturea stîngă, dar trece şi cade sub trăsura a doua, în care şedeau 2 adjutanţi: Aci bomba a luat foc şi îndată a făcut sfărîmă trăsura şi pe adjutanţii din ea! Aruncătorul bombei a fost prins: e un tipograf sîrb cu numele Caprinovici.

Lumea uimită şi trăsura princiară porniră înainte, dar abia au făcut caili cîţiva paşi şi iaca din mulţime al doilea atentator (atacator), văzînd că bomba celui dintîi nu a nimerit, — descarcă una după alta mai multe focuri de revolver asupra perechei Princiare! Principele e trăznit în obraz, glonţul să vede că i-a intrat în cap, Principesa în pîntece şi în piept, şi cad fără ştire de sine în trăsura. Lumea le dă ajutor, dar înzadar, pe cale, în cîteva minute, ei au murit!

Al doilea atentator a fost prins şi el, — e un student sîrb de pe clasa a 8-a gimnazială cu numele Bozici!

(Alte amănunte vom aduce în numărul nostru regulat de Joi).

Manevrele din Bosnia.

Alteța Sa Principele Francisc Ferdinand, ca cel mai înalt comandant peste toată armata Impărăției, ca locțiitor al bătrînului Impărat, — rînduise ținerea de mari manevre în Bosnia-Herțegovina.

Manevrele s'au ținut și Sîmbătă în 27 Iunie n., s'a făcut încheierea manevrelor, de cari înaltul comandant a rămas deplin mulțumit, făcînd prin ele o școală bună de luptă de apărare a aceluia cap de țară.

În timpul manevrelor, Alteța Sa pe care îl însoțea și soția sa, și a avut cuartirul în Serajevo, capitala Bosniei.

Nebănuind nimic, Altețele lor se plîmbau uneori prin oraș fără mulți însoțitori în jurul lor, crezîndu-se în mijloc de popor credincios, ori care îi chiar iubește, — și nici n'au visat că ce plan grozav se coace în jurul lor.

După sfîrșitul manevrelor, încheiate Sîmbătă, pentru Duminecă au fost arangeate sărbări frumoase în Serajevo, cu mergere la biserică, cu defilare de trupe și cu prînz de gală.

În loc de cale la prînzul de gală însă, cei nemulțumiți cu politica împărăției noastre și cu a Moștenitorului de tron care a încorporat Bosnia la Austria, — i au întins calea la — viața de veci.

Și i-au pregătit trimiterea de pe lume, cu alîta cutezanță și cu așa amănunte, că — scăpare nu mai putea avea!

Cel dintîi dintre atentatori (ortacii planului ascuns) avea să arunce o bombă. A aruncat-o, dar n'a nimerit, ci a nimerit trăsura a doua!

Atunci al doilea care sta ceva mai încolo printre lume, avea să dea cu revolverul! A dat, a nimerit!

Dar cine-mi spune că mai încolo nu se mai aflau alți 2—3 inși gata, ca, decumva cel osîndit la moarte, ar scăpa și de atentatorul al doilea, să l'înlîmpine al treilea, al patrulea, — până ce unul tot îl va omori!

E vădit că a fost un complot (plan copt în ascuns), făurit pe picior mare, cu ură adîncă și răz-bunătoare!

De ce a fost ucis?

Moștenitorul Tronului este jertfa politiceii Impărăției noastre, pe care Alteța Sa o conducea de fapt, sau cel puțin o înriurea în unele puncte ale ei, în măsură hotărîtoare.

Așa, drept pildă, încorporarea Bosniei și Herțegovinei la împărăția Anstroungară, nainte cu vre-o 4 ani, este rodul voinței și politiceii Moștenitorului de Tron Francisc Ferdinand.

Atunci partidul Turcilor tineri ajunsese la putere în Turcia și ei, înlăturînd din Tron pe stricatorul și nebunul lor Sultan de pîn'atunci, au ridicat în tron pe fratele seu, Sultanul de azi, — arătînd prin toată pornirea lor, că vor să pună Turcia pe temeiuri nouă, moderne, s'o rînduiască după chipul statelor de azi, cu forme și mijloace cu totul culte.

Atunci Moștenitorul de Tron a zis: Dacă Turcia se prenoește și capătă viață și putere nouă, om să fie cel ce va mai putea să se apropie de ea și să-i atingă proprietățile! Noi avem Bosnia-Herțegovina, care e de fapt proprietate a Turciei, dar e cuprinsă de noi în 1877 (în ajunul războiului cu Rusia) sub cuvînt ca să facem numai ordine, pace, în ea, și de atunci o ținem tot „cuprinsă”. De se trezește Turcia și se primenește, într'o bună zi ne va zice: Ieșiți acum din acest cap de țară al meu, că acum știu și eu să țin ordine în copri-surile mele! Vă mulțumesc că ați ținut voi rînduiala pînă aci, vă și despăgubesc cu ce vi se cade, — dar afară acum cu voi!

Și atunci va figreu a zice: ba Mai bine haid să-i dăm acum lovitura a doua: Cînd am intrat în Bosnia-Herțegovina sub cuvînt că vrem să facem ordine, am făcut pasul dintîi pentru a răpi Turciei acest colț de țară, — acum să facem și al doilea, pînă nu-i prea tîrziu!

Și atunci, din îndrumarea și voința Alteței Sale, s'a pregătit decretul (Cuvîntul sărbătorec) iscălit și publicat de Maestatea Sa Impăratul și Regele Francisc Iosif, prin care vestea lumea, că: *Cu ziua de astăzi, încorporăm de tot și pentru totdeauna la Impărăția Anstroungară provincia Bosnia și Herțegovina, pe care de peste 30 de ani o ținem cuprinsă militărește!*

S'a făcut atunci turbureală mare! Turcia vedea cum vecina sa Anstroungaria folosește clipa că ea e încă slabă și nepregătită pentru întîmplări mari și-i rupe o bucată puternică din trupul ei, — și a protestat, a amenințat chiar cu războiu, — dar pe urmă s'a dat păcii, cerînd o despăgubire însemnată în bani. I-a dat Anstroungaria doar 80 milioane și a tăcut năcăjită.

Dar și mai tulburată decît Turcia, fu atunci vecina *Sîrbia*, căci ea zicea: Bosnia-Herțegovina e plină de frați de ai mei, Sîrbi și Croați, Slavi de tot felul, — ce aveți să-i alipiți la împărăția voastră, că locul lor firesc, nu acolo este!

Atunci a cerut Sîrbia, ca, dacă chiar încorporează capul de țară, dacă se croesc hotare nouă aci în vecini de ea să-i dea și ei o fâșie de pămînt care să o lege pe ea cu Muntenegru, — că Muntenegru îi e țară soră cu popor frate și cu țarm de mare și prin el ar ajunge și ea la un pic de țarm în Marea-Adriatică, de care are lipsă pentru negoțul seu. Dar Austria n'a vrut odată cu capul să-i facă acest bine.

Atunci se roscoliseră lucrurile așa de tare, încît era pe aci pe-aci ca, pe urma alipirii de tot a Bosniei, să ne încurcăm în războiu cu Sîrbia!

Războiul a fost însă încun-giurat prin voința tare a bătrînului nostru Impărat, care, atunci cînd sfetnicii sei, între cari și Moștenitorul de tron, îi ziceau să sloboadă asupra Sîrbiei armatele îngrămădite deja la hotarele sîrbești, — a răspuns că nu vrea și nu vrea, că el pînă trăește voește să aibă pace, căci — în cîte războaie a intrat, în nici unele n'a avut noroc. Nu vrea să mai cerce...

Această alipire a Bosniei la Impărăție, e una din pricinele de căpetenie a urei Sîrbilor asupra Impărăției.

Manevrele acestea au așîțat și mai tare pe Sîrbi.

Moștenitorul de Tron, care de mulți ani de zile acum, a fost încredințat de bătrînul nostru Impărat și Rege să poarte singur toată grija conducerii armatei, — vîzînd ce vînturi vrășmașe încep să sufle în jurul Impărăției, — a pus la cale ținerea de astfel de manevre, care să fie o pregătire de fapt a armatei țării, pentru un războiu pe care ar putea să-l poarte într'o zi, poate nu prea departe în viitor, pe la hotarele împărăției colo și colo.

Și fiindcă dinspre Sîrbia, hotărîșe cu Anstroungaria chiar la hotarele Bosniei Herțegovinei, primeddia unei ciocniri armate se ivi de două ori dup'olaltă în scurtă vreme, — Alteța Sa a pus la cale mari manevre în Bosnia Herțegovina, manevre cari să aibă chiar înfățișarea unui războiu

în acest cap de țară! Ele s'au desfășurat în ținutul Tarcin, luînd parte la ele Corpul de armată 15 și 16, — avînd de țință deprinderea trupelor cu desfășurarea, cu apărarea și atacarea, prin un hotar altfel anevoios, fiind foarte muntos, cum e Bosnia.

Desfășurarea manevrei aci, cum am zice, sub streșinile edificiului statului sîrbesc, și pregătindu-și trupele pentru o apărare puternică a acestor hotare, — a aprins și mai mult pe Sîrbi!

De aci rămînerea lor dirză de parte de primirea Moștenitorului!

Ba asta face de înțeles mai mult ca ori-și-ce și pornirea atentatorului aruncător de bombă asupra Moștenitorului de tron, în care vedea pe cel mai mare punător de pedeci în calea visurilor de mărire sîrbești!

Ura Sârbilor față de Moștenitor și de Austria peste tot.

Sârbii din Bosnia Herțegovina erau și sunt foarte aprinși contra Moștenitorului de Tron Francisc Ferdinand și contra Austriei peste tot, pentru că ei zic: Dacă acest bărbat conducător al Impărăției, nu se grăbea cu încorporarea de tot a Bosniei la Austria, — acum cînd Turcia fu zdrobită de statele creștine din Balcani și proprietățile ei din Europa căzură sub împărțire între biruitori, — statele biruitoare aveau să hotărască și asupra Bosniei și Herțegovinei! Ele o puteau cere acum afară dela Anstroungaria, ca avearea Turciei răpuse de ele, — și pe Anstroungaria s'o răscumpere pentru cheltuelile ce a avut cu ținerea „ordinei” în Bosnia... Și atunci Bosnia cu Sârbii ei cei mulți, se alipea poate la Sîrbia! Că noi Sârbii nu am ajuns această fericire, de vină e — Moștenitorul de Tron austriac Francisc Ferdinand, care prevăzînd înălțarea și întărirea Turciei prin prefacerile puse la cale de Turcii tineri, ori căderea, ei prin războiul ce îi bătea la ușă, — s'a grăbit a lua întîmplările pe dinainte și a alipi cu sabia trasă, Bosnia de tot la împărăție.

De aci ura Sârbilor, atît a celor din Sîrbia însași, cît și a celor din Bosnia Herțegovina, contra Moștenitorului de Tron Francisc Ferdinand și a Austriei peste tot.

Această ură i a fost arătată Moștenitorului nostru de Tron pe față de Sârbii Bosniei, acum din prilegiul manevrelor din țara lor

Moștenitorul de tron venea pentru întîiași dată în această țară ca locțiitor al Capului încoronat, și ca mai marele oșilor. — și așa toate popoarele și toate deregătoriile s'au grăbit a-i ieși în cale, cum se face asta cu Domnitorii, și a-i arăta supunerea și a l'asigura de alipirea locuitorilor țării. I'au eșit Moștenitorului înainte și depu-

tația (trimișii) Turcilor bosnieci și a croaților și a deregătorilor, —

dar din partea Sîrbilor, nu a voit să meargă nimenea întru în-
lmpinarea înaltului Domn și stă-
pîn al țării! Și prin așa voiau
să-și arate năcazul lor asupra lui
și a politiceii pe care el o face,
care nu e pe placul poporului sîr-
besc, nici din lăuntru împărăției,
nici a celui din afară, din vecinul
regat sîrb, liber.

Îa ieșit în cale, întru întimpi-
nare, iaca, tinerul sîrb cu capul a
mîna, ducîndu-i drept solie și gra-
tulație din partea poporului sîrbesc
— o bombă și un revolver, care
să l trimiță de pe lumea asta, dela
cirna împărăției acesteia, care prea
stă în cale împlinirii visurilor de
mărire a poporului sîrbesc!

Planurile de viitor ale Princip. Ferdinand.

Nici cînd o țară nu poate fi
prea ușor atacată de vecinii ei,
dacă în lăuntru ei sînt stări lim-
pezi și rînduite, dacă e pace și
mulțumire între locuitorii ei, între
popoarele ei, — cari la nevoie ar
sări ca un om întru apărarea mo-
șiei. Vecinii doritori a o strica, atacă
o țară mai ales atunci, sau numai
atunci, cînd în lăuntru ei sînt cele
mai mari încurcături, stările cele
mai tulburi, — căci în tulbure
se poate pescui mai bine...

Zguduitoarea nenorocire ce a
izbit prin asta împărăția noastră
Astroungară, este cea mai izbutită
aducere de stări tulburi. nenorocit
de tulburi, în lăuntru ei și
la cîrmă, — așa cum place mai
bine celor ce au gîndul și folosul
de a pescui în tulbure...

Iaca de ce:

Impăratul Francisc Iosif e bă-
trîn și neputîncios. om trecut de
84 ani; el abia mai ia știre de lu-
crurile din jurul lui și abia mai are
voe și putere a le îndrepta și cir-
mul... Aproape toate i le făcea Moș-
tenitorul.

Cum împărăția noastră e alcă-
tuită din atîtea popoare felurite,
și aproape toate, unul ca altul
nemulțumite cu soarta lor și
cu starea în împărăție, — aci aveai
lipsă de o mîna tare, care să
poarte frinele împărăției, căci alt-
cum e lucru slab de ea.

Această mîna tare o avea Moș-
tenitorul de Tron.

El voia se vină la cirna împă-
răției cu un plan de domnie, care
să asigure viitorul împărăției, în
chipul cel mai firesc cu putință.
Iaca cum:

Azi foarte multă lume așa spune,
că viitorul împărăției noastre nu ar
fi din cele mai bine asigurate, că
ar fi chiar clătîntor, — și anu-
me pentru cuvîntul, că popoa-
rele, cele așa de felurite ce lo-
cuesc împreună în lăuntru împă-
răției, sînt aproape toate foarte
nemulțumite, — încît la vreme de
nevoe, ele nu s'ar ridica cu destulă
hotărîre, cu destulă bărbăție, în fața
celui ce ar ataca împărăția!..

Iar aceasta e o mare primejdie
pentru țară!

Și această primejdie voia răpo-
satul Moștenitor să o înlătore!

Acei cari îl cunosc mai bine,
așa spun, că el avea drept plan
la domnie, acela, ca să schimbe
felul de azi de ocîrmu-
ire a popoarelor, și să a-
șeze viața în împărăție, pe teme-
iuri cu totul nouă, care să
facă mulțumite pe toate popoa-
rele!, — ca prin asta, avîndu-le pe
toate însuflețite pentru sine, împă-
răția să se simță stînd pe picioare,
pe temelii, mult mai tari, și mai si-
gure, ca cele de azi!

În firul acestui plan de
domnie, ne aștepta și pe noi
Românii din țările Coroanei un-
gare, o soartă mai bună! Cel pu-
țin așa spun acei cari avuseră pri-
legiu a cunoaște gîndurile și pla-
nurile răposatului Moștenitor. Că
el dorea, ca poporul român, atît
de număros aici la hotarele de ră-
sărit ale împărăției, să fie răsplătit
pentru credința sa cea veche și
probată față de Casa Domnitoare,
față de patrie, și să fie legat cu
tot sufletul și mai departe de ace-
tea, prin aceea, că i se croește o
soartă mulțumită!.. De sigur că po-
liticii maghiari erau potrivnici ace-
stei politice, și Alteța sa ar fi avut
greu de furcă cu ei, pînă îi sco-
tea din gîndurile și planurile lor
scurtate, cu cari amărăsc și înver-
șunează numai pe Români, — dar
în urmă, cu mîna lui tare, tot iz-
butea s'o facă.

De aceea este și mare și sim-
țită durerea între Români, pentru
perderea această cumplită și ne-
așteptată!

Zile bune pentru pescuitorii în tulbure.

Cei ce nu voesc viitor bun și
sigur împărăției noastre, se vor
bucura nespuse de mult de întim-
plarea aceasta. Iaca de ce:

Bătrînul împărat nu mai are pu-
tere să țină cu braț tare frinele
împărăției;

acel, care era să le iee în mîna
cu țarie și să mintuiască împărăția
de primejdii prin luminatul seu plan
de domnie. nu mai e!;

viitorul domnitor, Principele Ca-
rol, e băiat tiner, abia de vre-o
24 ani. Va ajunge la domnie fără
vaza cea mare pe care o avea
Francisc Ferdinand. Om tiner, nu
are nici legăturile cu Domnito-
rii vecini, așa cum le avea Fer-
dinand, care era prețîn bun cu Im-
păratul Germaniei, cu Regele Italiei
cu al României, cu toată lumea. și
care era foarte iubit și prețuit de
armata împărăției, care mergea
după el cu credință și fără a
întreba macar că unde o duce.
Pe cînd în jurul Moștenitorului celui
nou, ca mîne el împărat, se vor
ridica și capii armatei ca să-și arate
înriurirea să-l sfătuiască și să se
vor ridica și capii politici, cercînd
să-și ducă la biruință fiecare ale
sale păreri ca mai bune; nici po-
oarele nu-l cunosc încă și n'au

încrederea aceea, pe care o aveau
în răposatul, care se dovedise bă-
bat și om format și cu păreri
statorite, —

și așa stările în împărăție vor fi
de azi încolo foarte clătîntoare,
tulburi, nesigure, și sus și jos!..

Iar aceste stări sînt foarte po-
trivite, prielnice, tuturor celor
ce doresc a pescui în tul-
bure...

De aceea îngrijorarea, pe urmă
zguduitoarei întimplări, e foarte
mare și cu temei, în toată împărăția!..

Bătrînul împărat zdrobit sufletește se întoarce dela scâlzi!..

Maestatea Sa bătrînul nostru
Impărat și Rege, însănătoșit abia
de curînd, — plecase de cîteva
zile numai, la marile scâlzi dela
Ischl, unde avea de gînd să
petreacă peste vară.

Affînd grozava veste, care
l'a zguduit în tot sufletul seu,
a părăsit îndată Ischl-ul
și s'a întors grăbit la
Viena.

*

Un împărat fără noroc...

Bătrînul nostru împărat și
Rege, Francisc Iosif I., după
ce-l mai ajunsă și această ne-
norocire, poate fi numit cu ade-
vărat unul din oamenii cei mai
fără de noroc din lume!.. Iaca
pe scurt, numai cîteva din ne-
norocirile de cari a avut parte:

S'a suit pe tron în focul re-
voluției dela 1848.

A primit ca moștenire dela
tatăl-seu o Austrie mare, care
avea încă stăpînire în o parte
a Italiei și în o parte a Ger-
maniei de azi. Prin războaie
fără noroc, a pierdut toată stă-
pînirea din Italia și a fost alungat
din Germania. fiecare din acelea
declarîndu-se cu totul libere de
Austria.

Ungaria, primită ca supusă,
oarecum căzută la picioarele
lui după revoluție. — se zmulcă
și ea la neatîrnare mare, după-ce
Austria căzuse pe cîmpul de răz-
boiu în Germania... Așa din punct
de vedere al măririi împărăției
primite ca moștenire, a avut
perderi foarte grele.

În familie însă l'au ajuns
nenorociri așa de zguduitoare,
încît e de mirat cum le-a putut
supraviețui pe toate! Iaca ci-
teva:

Pe fratele seu Maximilian,
trimis ca împărat în Mexic, —
îl prinseră și-l împușcară răscu-
lații din țara în fruntea căreia
mersese...

Pe fiul seu mai mare Ru-

dolf, crescut anume pentru
domnie, — îl împușcară niște
pretini de petreceri prea libere...

Pe soția sa, Impărăteasa E-
lisabeta, o omorî un nihilist, cu
un stilet (cuțit);

Pe al doilea Moștenitor, ne-
potul seu Francisc Ferdinand
d'Este, îl omorîră, iacă, și pe el!

Și bătrînul tot trăește, ca o-
sîndit parcă de soartă, a gusta
din atîtea păhare ale celor mai
grele încercări și zguduirii ce
pot atinge o inimă omenească
și un suflet în lume!

Numărul acesta al „Libertății“.

Abia asară, Duminecă sara, am
aflat și noi aici această știre gro-
zavă, — și azi Luni pînă la amiază,
am și scos acest număr extraordi-
nar (în afară de șir) din „Libertatea“,
ca cetitorii noștri se nu aștepte
3—4 zile pînă să le vină și lor ști-
rea aceasta mare.

Joi vom scoate numărul regulat,
cu alte amănunte, mai apropiate.

— Credem că și prin asta am
dovedit, că „Libertatea“ poartă grija
abonaților sei, ca să-i slujească cît
mai bine și mai repede. — Rugăm
ca onorații noștri abonați să ne a-
rate și ei buna lor prețuire, grăbind
cu trimiterea plății pentru foaie pe
jumătatea a doua a anului, — și
stăruind și pe lingă alții să o a-
boneze!

Abonați „Libertatea“!

Deschidem prin aceasta nou
abonamen la foaia „Libertatea“ și
adausele sale, pe jumătatea a doua
anului 1914, — dela 1 Iulie încolo.

Prejurile se vîd în fruntea foii:
Pe un an 10 cor., pe 1/2 an 5 cor.
mergîndu le „Libertatea“ cu toate
adausele sale.

Pentru țărani: pe un an nu-
mai 6 cor. pe 1/2 an 3 cor. „Liber-
tatea“ cu toate adausele sale, —
iar

pentru cei ce nu poftesc și foaia
de glume „Bobîrnaci“, prețul e:
pe an 5 cor., pe jumătate de an
2 cor. 50 fil. —

= Tuturor abonaților apoi,
și celor ce trimit 5 cor., și ce-
lor ce trimit 6 cor., le dăm, pe
de-asupra, de cinste, în fiecare
lună o broșură (cărțică) econo-
mică, „Spicurile Economice“,
— de tot 12 cărțicele pe an, cu
articli și povețe economice!

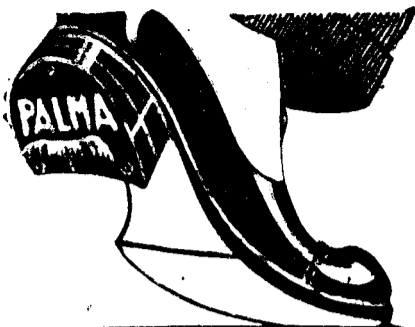
Mai ieftin de așa

putem da foile numai celor ce a-
bonează (trimit plata) pentru 5 ori
mai multe rînduri de foi pe o a-
dresă. Acestora le dăm:

5 ex. „Libertatea“ cu 5 „Foi
Interesante“, fără foaia de glume,
în loc de 25 cor., cu 22 cor. pe an
(11 cor. pe jumătate de an). Sau:

5 ex. „Libertatea“ cu 5 „Foi
Interesante“, și 5 „Bobîrnaci“, în
loc de 30 cor. cu 25 cor. pe an,
sau 12 cor. 50 pe jumătate de an.

Și „Spicurile Economice“ pe
de-asupra.

Pentru viieri

a apărut o carte de mare valoare: „Cultivarea viiei, manuirea vinului, morburile și vindecarea lor“.

E revăzută de dl ministru r. u., sub nr 96-780—1912 VIII—1. Se capătă la autor pentru 2 cor. plus 20 fil porto.

Librăriile au rabatul convenit
D. GRAUR,
in Somlyogyörtelek
(1375) 3—16 (com. Szilágy).

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!

Fără păreche potrivii!

(1219) Ușor de manuit! 10—40

Nenumărate scrisori de mulțumită adăveresc că

Țesutura de drot „HUNGARIA“
e neîntrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețul pe metrul pătrat 32 fileri și mai mult.

Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabrică de funii de drot și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos,
— Catalog ilustrat gratis și franco! —

„Foaia Interesantă“ de pe 1913
o avem legată în volum! Celor ce
au fost trimis bani pentru ea, —
li-s'a trimis tuturora! — Prețul 1 cor.
40 fil. franco! — Tot așa volumele
de pe anii de mai înainte!

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), **PETRU BENEÁ**, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lângă prețurile cele mai moderate!

Anul 1911. Vinuri vechi:

	Anul	1911	1912
Vin alb — — —		70	60
Rizling — — —		72	62
Roșu de Miniș — 1 00		90	
Carbenet — — 1·10		—	—

Anul 1913. Vinuri noi:

Vin alb — — —	—	46
Rizling — — —	—	48
Șiller — — —	—	50

Rachie de trevere (comină) K. 1.60.
Rachie de comină, specialit. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumutate pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

PETRU BENEÁ,
proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad. m.)

Acoperiri de operișe și învălitori de pereți din ardesia

Eternit

școlile de reparați

È NUMAI ATUNCI ADEVĂRATĂ, DACĂ ÈȘTE PROVĂZUTĂ CU CUVĂNTUL Eternit

FABRICELE-ETERNIT LUDOVIC HATSCHEK BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-UT 33. Fabrica: NYERGESUJFALU.

CEREȚI MUSTRE ȘI PREȚ-CURRENT.

Depozit in Oraștie, la: Magazinul de lemne **C. Baicu!**

Singurele băi (scalde) și ape minerale românești în Ungaria.

Băile dela Sângeorzul-Român (Oláhszentgyörgy, Besztercze-Naszód megye) cu apele minerale „HEBE“.

La poalele munților nordici ai Transilvaniei, în o vale romantică cu climă subalpină, se află comuna curat românească Singiorgiul român, în a cărei proprietate sunt izvoarele de apă minerală, care în comerț poartă numele de „HEBE“. — Apa „Hebe“, pentru cantitatea mare de *carbonat de sodiu, clorure metalice și acid carbonic* ce conține, ocupă loc de frunte între cele mai renumite ape minerale din Europa. Se întrebunțează ca *cură de beut* cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la *constipație cronică, la iperemie de ficat, la disolvarea pietrilor de beșică, biliare și de rinichi, la emoroide, la benoragie și catare de mîtră.*

Ca bae (scaldă) influențează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, peritonitice, parametricice, etc., precum și deosebitele boale de piele.

Băile se deschid la 15 Maiu st. n.

O mulțime de *odăi* cerăspunzător mobilate, stau la dispoziția publicului cu prețul de 2—5 cor. la zi, în hotele și vile.

Înainte de sezonul mare, dela deschidere până la 15 Iunie, și după sezonul mare, dela 25 August până la 30 Septemvrie, atit la băi cît și la odăi se dă o reducere de 30%.

☉ ☉ Bucătărie foarte bună și ieftină. ☉ ☉

Oneratului public îi stau la dispoziție: jurnale, bibliotecă, piano și tenis. Parc și alee (promenadă) pe terenul băilor. Locuri de excursiune în înalții munți din vecinătate. — Muzică permanentă.

Prețul unei băi calde de clasa I. K 1·20, de clasa II. 1 cor.

Calea ferată are stațiune în loc, unde în ori-ce timp stau trăsuri comode la dispoziția onor. public.

Prospecte trimite franco!

Direcțiunea băilor.

Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de soc. pe acții curat românească „HEBE“. — Președintele direcțiunii: Dr. Teodor Mihaili.

Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de societ. pe acții curat românească „HEBE“. — Președintele direcțiunii: Dr. Teodor Mihaili.

(1341) 8—8

Pentru economi!

Pravuri de îngrășat porcii, vitele cornute, cai, oi și capre, 1 pachet 60 fil. — Leacuri contra călbezei la oi 60 fil. O porție de aceasta ajurge numai pentru o oaie Pentru vite mari 2 cor. — Pravuri pentru ouatul găinilor, 1 pachet 30 fil. — Pravuri contra cloșanilor și a șoarecilor, 60 fil. — Unsoare galbină pentru păduchi la vite, 1 cor. — „CHEAG“ pentru închegarea laptelui la prepararea brânzei 1 doză 1 cor. Ajunge pentru 600 litre lapte. — Comandele de 6 cor. să trimit franco. Scriați legibil adresa. Toate acestea să capătă dela: **CORNEL DEMETER, apotecar în CRAȘTIE (Szászváros).**